

УДК 330.341.1(045)

Смерічевська С.В.

*доктор економічних наук, професор
Національного авіаційного університету***ЕВОЛЮЦІЯ МЕТОДОЛОГІЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ОЦІНКИ ТА ФОРМУВАННЯ
ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ
ЯК СТРАТЕГІЧНОЇ ПЕРЕДУМОВИ ЇЇ ЛОГІСТИЗАЦІЇ****THE EVOLUTION OF METHODOLOGICAL APPROACHES
TO THE EVALUATION AND FORMATION OF INNOVATIVE POTENTIAL
OF THE NATIONAL ECONOMY AS A STRATEGIC PREREQUISITE
FOR ITS LOGISTIZATION****АНОТАЦІЯ**

У статті охарактеризовано еволюційний розвиток логістичної думки залежно від зміни моделей інноваційних процесів в економіці. Доведено, що реалізація концепції тотальної логістичної експансії національної економіки потребує створення умов для генерації інновацій п'яти типів: продуктових, процесних, технологічних, системних та інфраструктурних. На основі критичного аналізу методологічних підходів до оцінки інноваційного потенціалу макроекономічних систем та періодизації їх залежно від еволюції наукових поглядів на визначення сутності категорії «інновація» доведено необхідність і обґрунтовано сутність освітньо-інноваційного потенціалу економіки як стратегічної передумови її логістизації.

Ключові слова: логістизація економіки, інновації, методологія оцінки інноваційного потенціалу, моделі інноваційного процесу, концепції логістики, освітньо-інноваційний потенціал економіки.

АННОТАЦИЯ

В статье представлена эволюция развития логистической мысли в зависимости от изменения моделей инновационных процессов в экономике. Доказано, что реализация концепции тотальной логистической экспансии национальной экономики требует создания условий для генерации инноваций пяти типов: продуктовых, процессных, технологических, системных и инфраструктурных. На основе критического анализа методологических подходов к оценке инновационного потенциала макроекономических систем и периодизации их в зависимости от эволюции научных взглядов на определение сущности категории «инновация» доказана необходимость и обоснована сущность образовательно-инновационного потенциала экономики как предпосылки ее логистизации.

Ключевые слова: логистизация экономики, инновации, методология оценки инновационного потенциала, модели инновационного процесса, концепции логистики, образовательно-инновационный потенциал экономики.

ANNOTATION

The article presents the evolution of the development of logistic thought depending on the change in the models of innovation processes in the economy. It is proved that the realization of the concept of total logistic expansion of the national economy requires creating conditions for the generation of innovations of five types: product, process, technological, system and infrastructure. Based on the critical analysis of methodological approaches to the assessment of the innovative potential of macroeconomic systems and their periodization, depending on the evolution of scientific views on the definition of the essence of the category «innovation», the necessity and justification of the essence of the educational and innovative potential of the economy as a prerequisite for its logistics is proved.

Keywords: logistics of the economy, innovation, methodology of innovative capacity assessment, innovation process models, logistics concepts, educational and innovative potential of the economy.

Постановка проблеми. Експансія логістики в економіці, тобто логістизація національної економіки, нині визнається ключовим чинником її конкурентоспроможності. Світова практика свідчить, що країни-лідери за індексом глобальної конкурентоспроможності мають також найкращі показники в рейтингу за індексом ефективності логістики. Парадигмальна зміна поглядів на роль логістики в управлінні національним господарством потребує ґрунтовних досліджень у всій поліваріантності їх проявів, взаємозв'язків і чинників. Але основна увага, насамперед, повинна бути зосереджена на створенні передумов логістизації економіки, серед яких, безумовно, пріоритетна роль належить формуванню відповідного освітнього та інноваційного потенціалу. Бурхливий розвиток логістики як інноваційної концепції управління в напрямі її інтелектуалізації висуває жорсткі вимоги не тільки до здатності національної економіки перейти в режим функціонування логістичної системи макроекономічного рівня, але й до формування нового управлінського мислення, логістичного за своєю суттю, ключовим чинником чого саме й виступає освітньо-інноваційний потенціал логістизації економіки країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням визначення та формування освітнього та інноваційного потенціалу в науковій літературі завжди приділялося досить багато уваги, однак більшість досліджень має певний рівень ентропії, а подекуди і суперечливий характер. У науковій літературі освітній та інноваційний потенціал розглядаються автономно, хоча в інтегральних оцінках освітнього потенціалу, як правило, є показники, які оцінюють інноваційний його складник, а в інтегральних оцінках інноваційного потенціалу обов'язково присутній освітній складник. Незважаючи на валідність більшості досліджень, запропоновані їх авторами теоретичні та методологічні підходи до оцінки та формування як інноваційного, так і освітнього потенціалу характеризуються своєю амбівалентністю, що аж ніяк не вичерпує гетерогенну природу категорійного апарату та методологічного інструментарію у сфері освітніх та

інноваційних процесів, що відбуваються у світі, що потребує нових досліджень і уточнень. Що ж стосується необхідності запровадження та сутності терміну «освітньо-інноваційний потенціал», а також особливостей оцінки та формування освітньо-інноваційного потенціалу економіки як передумови її логістизації, то такі дослідження взагалі відсутні.

Мета статті полягає у тому, щоб на основі дослідження еволюції методологічних підходів до оцінки інноваційного потенціалу економічних систем макrorівня довести необхідність та обґрунтувати сутність і методологічну особливість формування освітньо-інноваційного потенціалу економіки як передумови її логістизації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Одним із найактуальніших напрямів інноваційного розвитку країни в умовах глобалізації економіки є трансформація її економічної системи в єдину інтегровану логістичну систему, яка сама по собі вже є інноваційною формою побудови ефективної економічної взаємодії суб'єктів господарювання в ланцюгах поставок, забезпечує синергетичний ефект для всієї національної економіки та спрямована на оптимальне використання національних ресурсів, мінімізацію сукупних витрат у ланцюгах поставок і формування додаткової цінності для кінцевого споживача.

Інновації складно оцінити прямими методами, саме це пояснює відсутність єдиного методичного підходу та єдиного показника для комплексного вимірювання інноваційного потенціалу. Проте досвід світової економіки надає можливість виділити основні індикатори, що можуть визначити контури процесів інноваційних змін, що відбуваються в логістичних системах на національному макrorівні.

Аналіз світового досвіду інноваційного виробничого менеджменту дав Р. Росвеллу [1] змогу виділити п'ять поколінь моделей інноваційного процесу: модель «технологічного поштовху», модель «ринкового притяжіння», сумісну модель, модель інтегрованих бізнес-процесів, модель інтегрованих систем і мереж. Кожна модель відповідає різним етапам розвитку економіки розвинених країн. Зміна моделі інноваційного процесу потребує оновлення стратегії, змін наявного інноваційного процесу і розвитку нових ринкових ніш. У своїх дослідженнях Р. Росвелл визначив, що найбільш ефективні інноваційні процеси ведуть до скорочення часу перебування товару на ринку і скорочення витрат на розроблення продукції [1]. А, як відомо, час і сукупні витрати – це ключові параметри, на оптимізацію яких націлені логістична діяльність і логістична думка.

Залежно від зміни моделей інноваційного процесів в економіці відбуваються й концептуальні зміни в логістиці. Як видно з табл. 1, інноваційний розвиток національної економіки за інноваційною моделлю п'ятого покоління (відкритою моделлю інновацій) стає можливим на основі

реалізації логістичних концепцій нового покоління (інтелектуальної та стратегічної логістики), що дасть змогу з часом перейти до тотальної логістизації національної економіки.

Таблиця 1
Еволюція логістичної думки залежно від зміни моделі інноваційних процесів в економіці

Покоління моделей інноваційного розвитку	Домінуючі концепції логістики згідно з еволюцією її розвитку
Модель «технологічного поштовху»	Функціональна
Модель «ринкового притяжіння»	Маркетингова логістика Ресурсна логістика
Сумісна модель	Інноваційна логістика
Модель інтегрованих бізнес-процесів	Інтегральна логістика Supply Chain Management (SCM)
Модель інтегрованих систем і мереж	Інтелектуальна логістика Стратегічна логістика Тотальна логістизація економіки (Total Logistics of the Economy)

Таким чином, інноваційний потенціал логістизації національної економіки повинен відображати об'єктивні передумови та можливість реалізації в країні неологістичної концепції розвитку її економіки – концепції логістизації. Концепція логістизації економіки – це, по суті, концепція тотальної логістичної експансії національної економіки, яка досягається шляхом створення умов для генерації інновацій п'яти типів (рис. 1): 1) *продуктових інновацій* (нових видів логістичних послуг, формування потужного ринку контрактної логістики та логістичного аутсорсингу); 2) *процесних інновацій* (реінжинірингу логістичних бізнес-процесів на основі новітніх логістичних концепцій та принципів логістичного менеджменту); 3) *технологічних інновацій* (активного впровадження новітніх логістичних технологій (OPT (Optimized Production Technologies), JIT (Just-in-time); LP (Lean Production), QR («швидке реагування»), DDT (Demand-driven techniques); SCM (Supply chain management); TBL (Time-based logistics); VAL (Value added logistics); VL (Virtual logistics); E-logistics та ін.); 4) *інфраструктурних інновацій* (створення національної транспортно-логістичної інфраструктури нового покоління, популяризація мережевих організаційних структур управління бізнесом); 5) *системних інновацій* (формування логістичних систем інноваційного типу: стратегічних альянсів, транспортно-логістичних кластерів, віртуальних логістичних мереж тощо. Трансформація системи державного управління економікою на основі принципів державного менеджеризму).

Необхідність комплексного підходу до формування інноваційних передумов логістизації національної економіки потребує не лише перегляду та систематизації традиційних мето-

дологічних підходів до оцінки інноваційного потенціалу економічної системи країни, але їй потребує розширення та доповнення наявних методик за рахунок використання додаткових показників, які дають змогу оцінити рівень логістичної ефективності країни.

Питанням методології оцінки інноваційного потенціалу приділялося завжди вдосталь уваги в наукових дослідженнях як за кордоном, так і в Україні. Безперечно, особливої уваги заслуговує запропонований М. Портером коефіцієнт інноваційного потенціалу держави, який активно використовується у світовій практиці [2]. Однак такий показник не дає можливості детального порівняння наявного та бажаного стану справ в інноваційній сфері. Крім цього, інноваційний потенціал, зведений до єдиного коефіцієнта, не дає змоги виділити недоліки у функціонуванні інноваційної системи [3] та не відображує логістичний складник інноваційного потенціалу.

Аналогічні за економічною сутністю показники для оцінки інноваційного потенціалу запропоновані відомою науковою організацією «Бостон Консалтинг Груп» (BCG) [4]. За версією BCG у глобальний інноваційний індекс входить розрахунок таких показників, як політичні індикатори, податкові показники, політика держави у сфері імміграції, освіти та захисту інтелектуальної власності. BCG ділить усі країни на дві великі групи: із позитивним кліматом (50 країн) і з негативним кліматом (60 країн). На жаль, Україна належить до другої групи країн, що суттєво ускладнює інноваційність розвитку її економіки.

Окрім оцінки інноваційного потенціалу, увагу вчених привертає й оцінка рівня інноваційного розвитку країни. Наприклад, в Україні відомими є критерії інноваційності стану економіки. Але в пропонованих критеріях не введені кількісні вимірники, що сильно ускладнює оцінку та практичне використання пропонованих критеріїв [5].

Для оцінки рівня розвитку інноваційних систем пропонується застосовувати індекс інноваційності, основні індикатори якого були запропоновані М. Портером та С. Стерном. Індекс інноваційності включає оцінку людських ресурсів, створення нових знань, передачу й застосування нових знань, вихід інноваційної продукції на ринок [3]. Цей індекс не враховує якісний стан досліджуваних об'єктів і слабо торкається розвитку інноваційної інфраструктури. Застосування його для управління розвитком ускладнюється відсутністю обліку бажаних значень показників.

Статистичні індикатори інновацій постійно доповнюються та змінюються. Експерти організації з економічної співпраці і розвитку (ОЕСР) постійно працюють над вдосконаленням методології статистичного спостереження науки та інновацій. Систематично відбуваються конференції, що присвячуються проблемам індикаторів у сфері науки інновацій (STI), прикладом є OECD Blue Sky Forum. Дослідники проводять оцінку інноваційних стратегій у глобальному світі на основі зростання переліку показників, що підкреслює складність сучасного інноваційного процесу.

Експерти ОЕСР для порівняння інноваційного розвитку країн розробили систему з

Рис. 1. Інноваційні передумови логістизації національної економіки

200 індикаторів розвитку економіки знань, у складі якої виділяють основні групи показників, які характеризують, по-перше, розвиток сфери інформаційних технологій, її частку у виробництві та послугах; по-друге, розвиток науково-технічної сфери; по-третє, забезпечення населення та бізнесу доступом до інформаційно-комунікаційних технологій [6].

Проте показники, що використовуються для оцінки країн ОЕСР, не можна застосовувати в повному обсязі в Україні. Це пояснюється передусім тим, що вони розроблені для економічно розвинених країн, структура інноваційного потенціалу яких відрізняється від української. Крім того, у національних статистичних звітах використовується достатньо обмежене коло індикаторів, що відповідають переліку ОЕСР.

У світовій науці та практиці найпоширенішим є визначення інновацій і інноваційного потенціалу на основі третьої версії «Керівництва Осло» (Oslo Manual), виданого ОЕСР у 2005 р. Першим (ще в 1963 р.) у цій серії досліджень інноваційних процесів, що відбуваються в країнах світу, та розроблень методик оцінки інноваційного потенціалу з'явилося «Керівництво Фраскати», потім у 1995 р. – «Керівництво Канберри» [3]. У рамках цих досліджень осо-

блива увага акцентувалася на розвитку людських ресурсів у науці та технологіях.

«Керівництво Осло» містить рекомендації для збору та інтерпретації відомостей про інновації в порівняльній формі та застосовується до аналізу інноваційного процесу в країнах – членах ОЕСР.

Згідно з методологією «Керівництва Осло», об'єктами оцінки слід вибирати сектори інноваційної діяльності – складники інноваційної системи [7]. При цьому для проведення оцінки виділяють показники результативності наукових досліджень і розробок, показники інноваційної активності підприємств і організацій і загальні показники інноваційної діяльності. Показники результативності наукових досліджень характеризуються рівнем упровадження інновацій. Новий або вдосконалений продукт (послуга) є впровадженим, коли він виведений на ринок, а нові виробничі процеси, логістичні технології, методи маркетингу, логістичні або організаційні методи вважаються впровадженими, коли вони стали реально використовуватися компанією. Усі ці показники пов'язані з обробкою великих обсягів статистичної інформації, що не дає змоги здійснювати ефективний інноваційний менеджмент соціально-економічних систем.

Таблиця 2

Критичний огляд найвідоміших методологічних підходів до оцінки інноваційного потенціалу макроекономічної системи

№	Підходи та показники	Недоліки
1	<i>Коефіцієнт інноваційного потенціалу</i> за методикою М. Портера	1) не дає можливості детального порівняння наявного та бажаного стану справ в інноваційній сфері; 2) інноваційний потенціал, зведений до єдиного коефіцієнта, не дає змоги виділити недоліки у функціонуванні інноваційної системи; 3) не відображає логістичний складник інноваційного потенціалу
2	<i>Індекс інноваційності</i> , основні індикатори якого запропоновані М. Портером та С. Стерном, включає оцінку людських ресурсів, створення нових знань, передачу та застосування нових знань, вихід інноваційної продукції на ринок	1) не враховує якісний стан досліджуваних об'єктів; 2) слабо торкається розвитку інноваційної інфраструктури; 3) відсутній облік бажаних значень показників
3	<i>Показники глобального інноваційного індексу BCG</i> (політичні індикатори, податкові показники, політика держави у сферах імміграції, освіти та захисту інтелектуальної власності)	1) об'єктивно порівняти деякі показники за низкою критеріїв складно з-за різних умов, наприклад отримання патентів у країнах
4	<i>Система показників ОЕСР</i> (організації з економічної співпраці і розвитку), що складається з 200 індикаторів розвитку економіки знань, які характеризують: розвиток сфери ІТ, її частку у виробництві та послугах; розвиток ІТ-сфери; забезпеченість населення й економіки доступом до ІТ-технологій	1) у національних статистичних звітах використовується достатньо обмежене коло індикаторів, що відповідають переліку ОЕСР; 2) не можна застосовувати в повному обсязі в Україні, тому що вони розроблені для економічно розвинених країн, структура інноваційного потенціалу яких відрізняється від української
5	<i>Система показників за методологією «Керівництва Осло»</i> : показники результативності наукових досліджень і розробок, показники інноваційної активності підприємств; загальні показники інноваційної діяльності	1) застосовується лише для порівняльного аналізу інноваційного процесу в країнах – членах ОЕСР; 2) передбачає обробку великих обсягів статистичної інформації, що не дає змоги здійснювати ефективний інноваційний менеджмент соціально-економічних систем
6	<i>Система показників за державною статистикою України</i> : кількість наукових організацій (НО); чисельність працівників НО, обсяг фінансування наукових робіт, вартість основних засобів НО, фондоозброєність наукових працівників, обсяги та динаміка виконання наукових розробок тощо	1) не відображає зв'язок освітнього та наукового потенціалу країни з рівнем інноваційної діяльності

Отже, детальний огляд найвідоміших у світі методологічних підходів до оцінки інноваційного потенціалу макроекономічних систем дав змогу виявити істотні обмеження та недоліки, які притаманні кожній із них, що в систематизованому вигляді представлено в табл. 2.

Вітчизняні науковці зробили свій вагомий внесок у розвиток методології оцінки інноваційного потенціалу країни. Зокрема, Л.І. Федулова, ґрунтуючись на дослідженнях російського вченого О. Голіченко, пропонує показники, які характеризують технологічну конкурентоспроможність країни [8]. Складниками інноваційного потенціалу технологічної конкурентоспроможності на макrorівні пропонуються такі показники, як: витрати на технологічні інновації, інноваційність продукції, технологічна новизна інноваційного продукту, наукоємність продукції. О. Михайловська наголошує на тому, що перелік показників оцінки інноваційного потенціалу країни не може бути повним без аналізу взаємозв'язку витрат на наукові дослідження та кількості впроваджених інновацій, та запропонувала індикатори такого зв'язку [6]. Крім того, вчена розробила мультиплікаційну модель залежності обсягу фінансування НДР підприємницькими структурами від частки інноваційного сектору в економіці.

Розглянуті підходи до оцінки окремих складників інноваційного потенціалу дають змогу зробити висновок про складність аналізу цього комплексного поняття в межах окремого дослідження та визнати, що більш ефективними є комплексні розробки колективів учених та міжнародних організацій.

Такі відомі експерти у сфері інноваційного менеджменту, як Д. Коуль, М.Б. Чайлдс, а також Г. Сіріллі [10] вважають, що залежно від еволюції поглядів на визначення сутності економічної категорії «інновації» можна виділити чотири основні покоління методологічних

підходів до оцінки інноваційного потенціалу макроекономічних систем (табл. 3).

Проведене дослідження дає змогу визначити основні методологічні імперативи четвертого покоління моделей (табл. 3) оцінки та формування інноваційного потенціалу макроекономічної системи.

По-перше, нове усвідомлення сутності інновації потребує зміни методологічних підходів до оцінки інноваційного потенціалу. Сьогодні інновацію недостатньо сприймати просто як новий продукт, винахід чи нову технологічну розробку, нове управлінське рішення. *Інновація сьогодні – це «синергетична сукупність знань»*. *А базою для генерації знань є освіта. Саме тому на сучасному етапі виникає потреба перегляду розрізаних методик оцінки освітнього та інноваційного потенціалу та запровадження нового економічного терміну «освітньо-інноваційний потенціал», який підкреслює пріоритетність у системі показників інноваційного потенціалу результативного складника сукупних знань, які накопичуються протягом життя.*

Виходячи з вищезазначеного, під освітньо-інноваційним потенціалом логістизації економіки слід розуміти спроможність і готовність системи освіти та системи державного управління генерувати високу інноваційну активність щодо інтеграції національної економічної системи в глобальну логістичну систему, запровадження на всіх рівнях управління та в усіх сферах діяльності новітніх логістичних концепцій і технологій, раціональної організації сукупних поточкових процесів на основі логістичного управління, розвитку нового стратегічно важливого для національної економіки виду економічної діяльності – логістики, створення сучасної транспортно-логістичної інфраструктури та нових ефективних організаційних форм партнерства, що сприятиме інтеграції країни в глобальне середовище, стабільному зростанню економіч-

Таблиця 3

Періодизація методологічних підходів до оцінки інноваційного потенціалу (III) залежно від еволюції наукових поглядів на визначення сутності категорії «інновація» [10]

Покоління методології оцінки III, період	Особливості домінуючого підходу до визначення інновацій та оцінки інноваційного потенціалу
Перше покоління (1950–1960)	Інновація – продукт важливих інтенсивних передових досліджень і розробок із боку науково-технічного персоналу із залученням певної частки державного й/або приватного капіталу
Друге покоління (1970–1980)	Інновація – це винахід, що охороняється патентним правом, отриманий у результаті наукових розробок, визнаних науковим співтовариством, що має підтверджуватися в посиленнях наукових дослідників на науково нові результати інноваційних досліджень, які дають новий продукт, що задовольняє потреби суспільства на новому, більш якісному рівні
Третє покоління (1990–2000)	Інновація – розробка, яка входить у глобальний інноваційний індекс, отримана в ході інноваційних досліджень із застосуванням принципів бенчмаркінга в умовах максимальної креативної віддачі людських ресурсів та високого розвитку індикаторів розвитку телекомунікаційних зв'язків
Четверте покоління (з 2000 р. по т. ч.)	Інновація – це <i>синергетична сукупність знань</i> , нематеріальних активів, інформаційних технологій, технік менеджменту, оцінки прибутковості та ризику в рамках систем, що динамічно розбудовуються, яка націлена на захоплення певних ринкових кластерів для оптимізації попиту. Саме ці терміни (знання, нематеріальні активи, інформаційні технології, менеджмент, динамічні системи, ринковий кластер і т. п.) є ключовими в сучасному підході до інновацій

ного добробуту населення країни та забезпечить економічну безпеку та конкурентоспроможність країни на міжнародних ринках.

По-друге, пріоритетного значення набувають комплексні моделі оцінки інноваційного потенціалу країни на основі активного використання бально-рейтингової системи показників і залучення високопрофесійних експертів.

По-третє, основними напрямками сучасних підходів до оцінки інноваційного потенціалу стають: знання та компетенції; стратегія й планування; маркетинг; технологічний процес; управління якістю; управління персоналом і логістика. Крім того, логістична спрямованість інноваційного розвитку на макрорівні, набуває все більшого значення.

По-четверте, у логістиці як в одній зі складових частин сучасної комплексної моделі оцінки інноваційного потенціалу все частіше оцінюються інноваційні можливості в таких сферах, як: упровадження інновацій у логістичні процеси; гнучкість логістичних процесів; оптимізація логістичних процесів в інтегрованому ланцюзі поставок; моніторинг інформаційних і комунікаційних потоків між компаніями та країнами в макро- та мегалогістичних системах; організація каналів закупівель і розподілу продукції; логістичний контролінг і аудит.

По-п'яте, наявна в Україні система державного моніторингу (статистики) є недосконалою. Вона нестабільна та неповна з погляду системи показників: не відображає зв'язок освітнього та наукового потенціалу країни з рівнем інноваційної діяльності та рівнем інноваційного розвитку країни; не містить показників ідентифікації логістичних витрат і результатів функціонування та розвитку нового, стратегічно важливого для країни ринку – ринку логістичних послуг. До речі, за методикою оцінки міжнародної конкурентоспроможності країн, яку використовує Інститут менеджменту і розвитку (IMD) з 1989 р., інноваційний потенціал не відокремлюється як самостійний фактор конкурентоспроможності, а є істотною частиною підгрупи факторів, що аналізують інфраструктуру економіки. Змістовно він охоплює три типи інфраструктури: технологічну, наукову та освітню, кожна з яких включає від 16 до 23 показників [11].

В економічних дослідженнях модель інноваційного розвитку, як справедливо зазначають автори [6], трансформувалася в концепцію «економіки знань», оскільки науково-технічна інновація є лише фінальним результатом широкого спектра соціально-економічних чинників. Головною сутністю концепції економіки знань є використання знань для продукування конкурентоспроможних на світовому ринку нових видів продукції та технологій [6]. А знання – це результат накопичення інформації. І тут ми підходимо до сутності логістики. У результаті наповнення будь якого бізнес-ланцюгу інформацією (знаннями) можна буде скоротити вироб-

ничі, транспортні, складські витрати, персонал та інші складники, як матеріальні, так і фінансові, окремого бізнесу та національної економіки. Крім того, логістичні системи (у цьому суть логістики) працюють на окремого, конкретного споживача і спрямовують свою діяльність на постачання йому в потрібний час у потрібне місце не серійної продукції з конвеєра, а спеціально для нього виробленого продукту (послуги). Саме логістика, виконуючі основні свої задачі, виявила проблему «накачування» системи інформацією. У разі поганої ізоляції інформація швидко розсіюється. Саме для вирішення даної проблеми потрібна реформа освіти. Правильно організована система освіти дасть змогу запобігти «утоку» знань. Для цього свого часу в Європі виникла ідея створення єдиного освітнього простору (Болонський процес). Але слід пам'ятати, що інформаційно насичені системи можуть утратити стійкість. Для забезпечення стійкості економіки виникає потреба раціоналізації та оптимізації поточних процесів (у тому числі інформаційних, які є носіями знань) на основі логістичних принципів і підходів. Економіка знань набуває нових рис і потребує нових форм організації на основі інтелектуалізації та тотальної логістизації поточних процесів в економіці.

Висновки. Отже, інновація сьогодні – це «синергетична сукупність знань», тому запровадження нового економічного терміну «освітньо-інноваційний потенціал» підкреслює пріоритетність у системі показників інноваційного потенціалу результативного складника сукупних знань, які накопичуються протягом життя. Логістизація національної економіки як стратегія інтеграції України в глобальне логістичне середовище та шлях до забезпечення економічної незалежності країни потребує створення відповідного освітньо-інноваційного потенціалу, для чого передусім слід оцінити його реальний стан, про що піде мова в подальших авторських публікаціях.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Rothwell Roy. The Changing Nature of the Innovation Process, *Technovation* V.13 Iss.1 Jan. 1993 [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.sciencedirect.com/science/journal/01664972/13/1>.
2. Porter, Michael E. *Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance*, New York: Free Press, 1985.
3. Котов Д.В. Оценка инновационного развития национальной экономики / Д.В. Котов // Актуальные вопросы экономики и управления: материалы междунар. науч. конф. – М.: РИОР, 2011. – С. 29–33.
4. The Global Innovation Index 2012-16 [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.globalinnovationindex.org/gii/main/fullreport/index.html>.
5. Карапейчик И.Н. Потенциальные функции и задача систематизации потенциалов в экономике / И.Н. Карапейчик // *Инновационная экономика*. – 2012. – № 4(30). – С. 9–15.

6. Інноваційний потенціал України: [монографія] / А.А. Мазаракі та ін.; за заг. ред. А.А.Мазаракі. – К.: КНТЕУ, 2012. – С. 127.
7. Oslo manual [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.oecd.org/dataoecd/35/61/2367580.pdf>.
8. Федулова І.В. Теоретичне обґрунтування сутності інноваційного потенціалу / І.В. Федулова // Галицький економічний вісник. – 2009. – № 4(15). – С. 43–51.
9. Шумаев В.А. Развитие экономики на основе инноваций, интеграций, интеграции логистической координации / В.А. Шумаев // Логистика сегодня. – 2007. – № 1(19). – С. 69.
10. Бахтизин А.Р. Сравнительные оценки инновационного потенциала регионов РФ / А.Р. Бахтизин, Е.В. Акинфиева // Проблемы прогнозирования. – 2010. – № 3. – С. 73–81.
11. The Global Competitiveness Report 2013–2016 [Electronic resource]. – Mode of access: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2013-2016>.